

свою чергу, виступають інструментом матеріалізації пам'яті – через меморіали, ритуали, публічні заходи, освітні програми та символічні дії.

У цьому контексті комеморативні практики виконують низку функцій: освітню, виховну, інтегративну та ідентифікаційну. Вони сприяють формуванню історичної свідомості, розвитку громадянської позиції та зміцненню національної ідентичності.

Отже, комеморативні практики у сучасній гуманітаристиці виступають ефективним інструментом інтеграції історичної пам'яті в освітній простір та важливим чинником формування духовної культури студентської молоді.

Ключові слова: комеморативні практики, історична пам'ять, історичний досвід, громадянська позиція, система вищої освіти, духовна культура.

Список використаних джерел

- Асман А. (2012). *Культурна пам'ять і західна цивілізація*. Ніка-Центр.
 Коннертон П. (2004). *Як суспільства пам'ятають*. Ніка-Центр.
 Нора П. (2014). *Між пам'яттю і історією: проблематика місць пам'яті*. Кліо.
 Яблонський В. (2013). Політика пам'яті як складова державної політики. *Стратегічні пріоритети*. (3).

ТРАНСФОРМАЦІЯ ПОНЯТТЯ «ОСВІТНЯ ПОСЛУГА» У НАУКОВО-ЕКОНОМІЧНОМУ ДИСКУРСІ (2005–2021 рр.)

Сергій ЗАХАРІН, д.екон.н., проф.
 Інститут педагогіки НАПН України
 м. Київ, Україна

Поняття «освітня послуга» у сучасному науково-економічному дискурсі розглядається як динамічна категорія, що зазнала суттєвої трансформації під впливом глобалізаційних процесів, реформування системи освіти та переходу до економіки знань. У найбільш загальному розумінні освітня послуга еволюціонувала від адміністративно-бюджетної категорії до ринково-інституційного феномена, інтегрованого в систему суспільно-економічних відносин (OECD, 2020).

На початковому етапі (2005–2010 рр.) освітня послуга в українській науці переважно трактувалася як результат діяльності державних закладів освіти, спрямований на забезпечення доступу населення до знань і підготовку кадрів для економіки. У цей період домінувала парадигма освіти як суспільного блага з обмеженим включенням ринкових механізмів регулювання (Кремень, 2015).

Другий етап (2011–2016 рр.) характеризується посиленням інституційних змін та інтеграцією України до Європейського простору вищої освіти. У цей час освітня послуга починає розглядатися як результат взаємодії педагогічного процесу, управлінських технологій та економічних механізмів фінансування. З'являється акцент на якості, конкурентоспроможності та ефективності освітніх послуг (Marginson, 2016).

Третій етап (2017–2021 рр.) пов'язаний із прийняттям Закону України «Про освіту» (2017), який закріпив автономію закладів освіти та орієнтацію на результати навчання. Це стало ключовим фактором переходу до моделі освітньої послуги як конкурентного продукту, що функціонує на ринку освітніх послуг і підпорядковується логіці попиту та пропозиції.

У сучасному науково-економічному дискурсі освітня послуга трактується як інтегрований результат діяльності освітніх інституцій, що включає не лише процес навчання, а й маркетингові, управлінські та інноваційні компоненти. Особливого значення набуває компетентнісний підхід, який зміщує акцент із процесу навчання на його результат – сформований людський капітал (Tilak, 2008).

Важливою тенденцією є цифровізація освітніх послуг, що особливо посилилася у 2020–2021 роках у зв'язку з пандемією COVID-19. Це сприяло формуванню нового типу освітньої послуги – дистанційної та гібридної, яка базується на використанні цифрових платформ і технологій (Marginson, 2016).

Отже, трансформація поняття «освітня послуга» у 2005–2021 роках відображає перехід від традиційної моделі державного управління освітою до ринково-інституційної та цифрово-орієнтованої моделі розвитку.

Ключові слова: «освітня послуга», модель розвитку, компетентнісний підхід, ринкові механізми, підготовка кадрів для економіки, цифрові платформи і технології.

Список використаних джерел

- Верховна Рада України. (2017). *Про освіту*. Закон України від 5 вересня 2017 р. № 2145-VIII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
- Длугопольський, О. (2018). *Економіка освіти: теоретичні та прикладні аспекти*.
- Згуровський, М. З. (2011). *Болонський процес і модернізація вищої освіти України*.
- Кремень, В. Г. (2015). *Освіта і наука в Україні: інноваційні аспекти розвитку*. Грамота.
- Marginson, S. (2016). *Higher education and the common good*. Melbourne University Press.
- OECD. (2020). *Education at a glance 2020: OECD indicators*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/69096873-en>
- Tilak, J. B. G. (2008). *Higher education and development*. UNESCO.